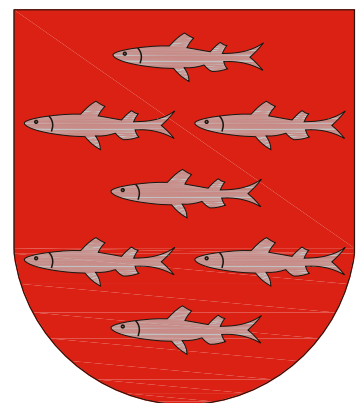
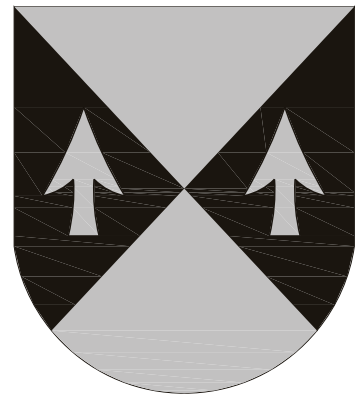


2017

# LAJITTELUOHJEET KOTITALOUKSILLE



1.3.2017  
Pihtiputaan kunta  
Viitasaaren kaupunki

# Kartonki

Kartonkiin kuuluvat paperi-, kartonki- ja pahvipakkaukset.

## Mitä kartonkikeräykseen saa laittaa?

- kartonkiset nestepakkaukset, kuten maito- ja mehutölkit (myös alumiinivuoratut)
- kartonkipakkaukset, kuten muro- ja keksipakkaukset
- paperipussit, kuten leipä- ja jauhopussit
- paperikassit
- käärepaperit, kuten kopiopaperin kääreet
- munakennot
- talous- ja wc-paperin hylsy
- aaltopahvi ja voimapaperi.

Huuhtaise tai valuta nestepakkaukset kuiviksi.

Huuhtaise ja valuta muut ruoantähteitä sisältävät pakkaukset (hajuhaitat pitkässä varastoinnissa).

Litistä pakkaukset ja pakkaa ne sisäkkäin.

Niittejä, pakkausteippejä tai esim. nestepakkausten muovikorkkien kauluksia ei tarvitse poistaa.

## Mitä kartonkikeräykseen ei saa laittaa?

- pakkauksia, joista ei ole huuhdeltu ja/tai kaavittu pois elintarvikejäämiä
- märkää tai likaista pahvia / kartonkia
- lahjapapereita
- styroksia
- kuplamuovia ja muita muovisia pakkaustäytteitä
- muovikasseja ja -rasioita.

# Paperi

Paperinkeräykseen käyvät kotona tai työpaikalla postiluukusta tai postilaatikkoon tuleva paperi sekä kirjoitus- ja tulostuspaperi (ei muovikääreitä).

## Mitä paperinkeräykseen saa laittaa?

- sanoma- ja aikakauslehdet
- mainosposti, esitteet ja muut vastaavat painotuotteet
- kirjekuoret (myös ikkunalliset)
- puhelin- ja tuoteluettelot
- pehmeäkantiset kirjat
- kovakantiset kirjat kannet poistettuina
- kopiopaperit ja tulosteet
- piirustus- ja lehtiöpaperit
- valkoisesta paperista tehdyt paperikassit.

Niittejä ja paperiliittimiä ei tarvitse poistaa. Kaiken materiaalin tulee olla puhdasta ja kuivaa.

## Mitä paperinkeräykseen ei saa laittaa?

- märät tai likaiset paperit
- pahvit tai kartongit
- ruskeat paperit tai paperikassit
- muovit
- alumiini- tai vahapaperit
- voimakkaasti värjätyt paperit kuten lahjapaperit
- tietosuojapaperit (silppuriin).

# Biojäte

Biojätettä on eloperäinen, maatuva, kiinteä aines.

## Mitä biojätteeseen saa laittaa?

- hedelmien ja vihannesten kuoret
- ruoan tähteet (nesteet imeytettynä esim. pehmopaperiin)
- kalanruodot, pienet luut
- jähmettyneet rasvat
- kahvin ja teen porot, teepussit ja suodatinpaperit
- pehmopaperit, kuten talouspaperit, lautasliinat, nenäliinat
- kasvinosat ja kuihtuneet kukat
- pienet määrät haravointijätettä (ei hiekkaa tai murskettä)
- lemmikkieläinten maatuvat kuivikkeet (esim. purut ja pelletit)
- lemmikkieläinten ulosteet maatuvassa kääreessä.

## Mitä biojätteeseen ei saa laittaa?

- ruokaöljyjä ja muita nestemäisiä rasvoja > tiiviissä muoviastiassa sekajätteeseen
- isoja määriä nesteitä > viemäriin (ei rasvoja viemäriin!)
- biohajoavia vaippoja, terveysseiteitä > sekajätteeseen
- muovikasseja ja -pusseja > sekajätteeseen
- maito- ja mehutölkkejä > kartonkiin
- lääkkeitä > apteekkiin
- kissanhiekkaa (hiekkä, savi, bentoniitti tms.) > sekajätteeseen (biohajoavahiekka käy biojätteeseen pieninä määrinä)
- purukumia, tuhkaa, tupakantumpeja > sekajätteeseen.

## Miten pakkaan biojätteen?

Pakkaa biojäte maatuvaan pakkaukseen, jotta biojäteastia ei likaannu ja hajuhaitat vähenevät.

### Pakkaamiseen käyvät

- sanomalehtipaperi (internetistä löytyy ohjeita taitteluun pussiksi)
- paperipussi
- kartonkipakkaus (esim. muropakkaus, ei kuitenkaan muovitettu pakkaus kuten maitotölkki)
- ikkunaton kirjekuori
- kaupasta ostettava biojätepussi.

### Vinkkejä vaivattomaan lajitteluun

- Valuta liemet ja nesteet viemäriin (ei rasvoja viemäriin!).
- Jos mahdollista, anna kuuman suodatinpussin jäähtyä ja märkien jätteiden kuivahtaa ennen kuin laitat ne biojätepussiin.
- Laita biojätepussin pohjalle silputtua munakennoa, talouspaperia tai sanomalehteä imemään kosteutta.
- Hyvä teline biojätepussille on kosteutta haihduttava ja ilmava, esimerkiksi reiällinen muovikori, vanha siivilä, jne..

# Lasi

Pakkauslasia.

## Mitä lasinkeräykseen saa laittaa?

- pakkauslasia
- värillisiä ja värittömiä lasipulloja ja lasipurkkeja.

Huuhtaise likaiset lasipakkaukset tilkalla kylmää vettä.

Poista korkit ja kannet. Etikettejä, kaulusrenkaita tai muita kiinteitä osia ei tarvitse poistaa.

## Mitä lasinkeräykseen ei saa laittaa?

- juomalaseja
- kuumuutta kestäväää lasia (uunivuoat, kahvipannut)
- kristallia
- posliinia ja keramiikkaa
- ikkunalasia
- tuulilaseja
- peililasia
- opaalilasia (esimerkiksi joissain kosmetiikkapakkauksissa)
- lamppuja.

Yllä luetellut lasilaadut kuuluvat pieninä määrinä sekajätteeseen (esim. yksi juomalasi), koska ne eivät sovellu samaan hyödyntämisprosessiin pullojen ja purkkien kanssa.

Pakkaa särkynyt pieni ikkuna- tai peililasi esimerkiksi pahviin ja erilliseen muovisäkkiin turvallisuussyistä ennen kuin laitat sen jäteastiaan tai toimita se suoraan jätehuollon vastaanottopisteelle (erityisjäte).

Isommat määrät tätä erityisjätettä (keräyslasiin kuulumaton jäte) tulee aina toimittaa jätehuollon vastaanottopisteelle, jossa jäte määritellään ja varastoidaan edelleen kuljetettavaksi käsittelylaitokselle.

Laita yksittäiset hehkulamput sekajätteeseen. Palauta energiansäästölamput, Led-lamput, halogeenilamput ja loisteputket sähkölaitteita myyviin liikkeisiin (sähkölaitteiden keräyspisteelle) tai vaarallisen jätteen keräyspisteisiin.

# Metalli

Pienmetallia ovat pääasiassa metallipakkaukset.

Isommat metalliset esineet kuuluvat metalliromuun ja on toimitettava suoraan jätehuollon vastaanottopisteelle.

## Mitä metallinkeräykseen saa laittaa?

### Pienmetalli

- säilyke- ja juomatölkit
- alumiinivuoat ja -foliot
- metallikannet ja -korkit
- tuikkukynttilöiden metallikuoret
- tyhjät ja kuivat maalipurkit
- tyhjät aerosolipurkit (jotka eivät hölsky tai pihise)
- pienet metalliesineet, jotka mahtuvat keräysastiaan.

Huuhtaise elintarvikkeita sisältäneet metallipakkaukset kylmällä vedellä jäämien poistamiseksi.

### Metalliromu

- polkupyörät
- pellit ja räystäskourut
- huonekalujen metalliosat
- metalliputket
- puulämmitteiset kiukaat (ilman kiviä)
- metalliset koneet, laitteet ja moottorit (polttoaineet ja öljyt poistettava)
- puhtaat ja avonaiset tynnyrit.
- muut isot metalliromut
  - romuajoneuvot vain valtuutetun kerääjän kautta.

## Mitä metallinkeräykseen ei saa laittaa?

- muovi- ja kahvipusseja
- vaarallisia jätteitä kuten
  - akkuja
  - paristoja
  - puolityhjiä aerosoli- ja maalipurkkeja
  - jne.
- sähkölaitteita kuten
  - pesukoneita
  - sähköliesiä
  - kylmälaitteita
  - televisioita
  - atk-laitteita
  - jne..

## Sekajäte - energiaksi

Sekajätettä on sekalainen loppujäte. Jos lajittelee jätteet oikein ja kierrättää, ei sekajätettä juurikaan synny. Sekajätteestä on jo siis lajiteltu erikseen mm. vaaralliset jätteet ja kierrätykseen kelpaava hyötyjäte.

### Mitä sekajätteeseen saa laittaa?

- kaikki muovit (ellei niille ole järjestetty erilliskeräystä)
  - PVC-muovia lukuun ottamatta (erityisjäte)
- kertakäyttövaipat, tamponit ja terveysiteet
- rikkinäiset tekstiilit ja kengät
- nahka, keinonahka ja kumi
- yksittäiset juomalasit ja kuumuuden kestävä lasiastiat
- posliini ja keramiikka (yksittäiset pienet tuotteet - pienet määrät)
- pölynimuripussit
- hehkulamput sekä sulakkeet
- tuhka ja tupakantumpit.

### Mitä sekajätteeseen ei saa laittaa?

- Mitään kierrätyskelpoista jätettä, hyötyjätettä, joka käy esim. uusien tuotteiden raaka-aineiksi, kuten
  - biojäte
  - lasipullot ja -purkit
  - metalli (isot metallinkappaleet aiheuttavat toimintahäiriön jätevoimalassa)
  - paperi
  - kartonki.

Sekajätteeseen eivät kuulu myöskään tuottajavastuunalaiset jätteet, vaaralliset tai erityisjätteet eikä puutarha ja puujäte.

### Minne laitan palamattoman aineksen?

Lajittele sekajätteeseen palamaton aines kuten keramiikka, posliini, kissanhiekka, juomalasit, lasivuoat sekä peilinsirpaleet. Ne ovat palamatonta materiaalia, joille ei ole kierrätysmahdollisuutta tai joista ei saa uusia tuotteita. Ne eivät pala tai tuota energiaa, mutta pienistä määristä energialaitos selviää.

Suuret määrät tai suuret esineet palamatonta materiaalia, kuten metalli, kiviainekset tai saniteettikalusteet, on vietävä aina jäteasemalle.

Lajittele siis kaikki materiaalina kierrätyskelpoinen erikseen näiden lajitteluohjeiden mukaan. Niistä saadaan energiatehokkaasti ja luontoystävällisesti uusien tuotteiden raaka-ainetta.

## Sähkölaitteet ja muut tuottajavastuunalaiset jätteet

Sähkölaiteromua (sähkö- ja elektroniikkaromu eli SER) ovat käytöstä poistetut laitteet, jotka tarvitsevat toimiakseen sähkövirtaa tai sähkömagneettista kenttää. SER jätettä ja muuta tuottajavastuunalaista jätettä otetaan veloituksetta vastaan jätehuollon toimipisteeseen sekä myös tuotteita myyviin liikkeisiin.

### Mitä sähkölaitteiden keräykseen saa laittaa?

- kodinkoneet kuten
  - jääkaapit ja pesukoneet
  - sähköliedet ja mikrot
  - pölynimurit ja silityusraudat
  - kahvin ja vedenkeitin
  - valaisimet ja leivän paahtimet
- sähkötyökalut kuten
  - porat ja sahat
  - ompelukoneet ja hitsauslaitteet
- leikkikalut kuten
  - junat ja autoradat
  - paristolla toimivat lelut
- tarkkailu- ja valvontalaitteet kuten
  - palovaroittimet
  - lämmityksen säätölaitteet
  - sähköiset termostaatit
- kodin elektroniikka kuten
  - tietokoneet ja tulostimet
  - laskimet ja digitaaliset mittarit
  - puhelimet
  - radiot ja televisiot
  - videokamerat ja -nauhurit
  - äänentoistolaitteet seuraavat lamput:
    - led-lamput, halogeenilamput, energiansäästölamput, loisteputket, valosarjat, pienloistelamput
- sähkökaapelit.

### Myös vaatteita ja tekstiilejä kierrätetään tuotteina ja raaka-aineena;

- Vie käyttökelpoiset, ehjät ja puhtaat vaatteet ja tekstiilit vaatekeräyspisteisiin. Tarjoa kirpputoreille, kierrätyskeskuksiin ja lähetystoreille (MLL vaihtori, SPR, UFF keräyspisteet). Kokeile netin kauppapaikkoja tai kysy tutuilta tarvetta.
- Tee vanhoista rikkonaisista ja kuluneista vaatteista ja kankaista tilkkuja, siivousträttejä, matonkuteita, uusia tuotteita. Korjaa tai korjauta. Hyödynnä käyttökelpoiset osat, kuten vetoketjut, printit ja napit tai tarjoa niitä valmiiden tilkkujen jne. ohella tuunajille, käsityöharrastajille, työpajoille, yhdistyksille.
- Useat isot vaatekaupaketjut ovat järjestäneet tekstiilikeräyksen myymälöissään.
- Pienet määrät tekstiilejä ja vaatteita voit laittaa myös sekajätteeseen. Sekajäte hyödynnetään energian tuotannossa eikä sitä viedä kaatopaikalle.

### Muita tuottajavastuunalaisia jätteitä (esim.)

- paristot
- akut
- sähkölaitteet
- kodinkoneet
- moottorikäyttöisten ajoneuvojen renkaat
- romuajoneuvot
- pantilliset juomapakkaukset
- maatalouden ja yritysten muovit
- kuluttajien pakkausmuovi (yli 10 000 asukkaan taajamiin) .



# Vaaralliset- ja erityisjätteet

## Esimerkkejä vaarallisesta jätteestä

Vaarallista jätettä eli entiseltä nimeltään ongelmajätettä on käytöstä poistettu aine tai esine, joka voi aiheuttaa erityistä vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Vaarallista jätettä otetaan kotitalouksilta vastaan veloituksetta.

Vaaralliset tuotteet tulee palauttaa alkuperäisissä pakkauksissa! Älä koskaan sekoita esim. eri nesteitä keskenään!

- energiansäästölamput ja muut loisteputket
- paristot ja akut
- lääkkeet, neulat ja ruiskut
- jäteöljyt, öljynsuodattimet ja muut öljyiset jätteet
- liuottimet kuten tärpätti, tinneri, asetoni, bensiini ja liuotinpitoiset pesuaineet
- määrät maalit, liimat ja lakat, puunsuoja- ja kyllästysaineet
- täydet tai vajaat painepakkaukset, kuten aerosolipurkit (hölsky tai pihisee)
- painekyllästetty puu
- asbesti
- emäksiset pesu- ja puhdistusaineet, voimakkaat hapot kuten rikkihappo
- torjunta- ja desinfiointiaineet
- kaasupullot ja sammuttimet (sammuttimet käsittelymaksua vastaan – leikataan auki)
- uudenvuodentinat (lyijyä)
- elohopeakuumemittarit.

Vaarallisia kemikaaleja sisältävät tuotteet on usein merkitty vaaraominaisuuksia osoittavilla varoitusmerkeillä. Varoitusmerkillä merkitty tuote on aina vaarallista jätettä.

## Ei vaarallista jätettä

- tyhjä tai täysin kuivunutta liimaa sisältävä muovinen liimapurkki (sekajäte)
- tyhjä tai täysin kuivunutta maalia sisältävä metallinen maalipurkki (metalli)
- täysin tyhjä painepakkaus, joka ei hölsky eikä pihise (metalli)
- halogeeni- ja hehkulamppu (sekajäte)
- led-lamppu (sähkölaiteromun keräykseen)

## Esimerkkejä erityisjätteistä

Erityisjätteet ovat ei vaaralliseksi luokiteltavia jätteitä, mutta jotka haitallisuutensa, laatunsa tai määränsä vuoksi, vaativat erityiskäsittelyn tai erityisiä toimenpiteitä kuljetuksen ja/ tai käsittelyn aikana.

- viiltävät, terävät tai pistävät jätteet
  - lasinkappaleet
  - terävät pellinpalat
  - naulaiset puut, jne.
- haisevat tai pölyävät jätteet
  - lietteet
  - eristeet
  - sahanpuru, jne.
- Isot jättekappaleet
  - huonekalut, sohvut
  - patjat
- matot, jne.
- Rakennus ja purkujäte, esim.
  - puu (puhdas ja käsitelty erikseen)
  - kipsilevyt, tiilet ja laastit
  - betoni ja saniteettikalusteet
  - rakennussekajäte (energiaksi)
  - rakennussekajäte (kaatopaikalle)

\*osa rakentamisessa ja remontoinnissa syntyvästä jätteestä on vaarallista jätettä.  
\*kierrätä, lahjoita, tuunaa, korjaa –anna huonekaluille pidempi elinkaari.

# Puutarha- ja puujäte

Puutarhajätteen voi kompostoida OMALLA tontilla.

Puutarhajätettä EI SAA läjittää puistoihin, penkkoihin, metsiköihin.

Puutarhajätettä otetaan vastaan kuten muitakin jätejakeita jätehuollon toimipisteellä aukioloaikoina.

## Puutarhajätettä - kompostointiin

- pienijakeinen jäte joka syntyy pihan ja puutarhan hoidossa
  - lehdet, ruohon ja naatit
  - haketetut risut
  - maahan varisseet omenat.
  - EI hiekkaa eikä mursketta!

## Puujätettä – hakkeeksi (energiaksi)

- Puhdas puu – käsittelemätön puu
  - risut, oksat ja havut
  - orapihlaja, muut pensaat isoina määrinä
  - yksittäiset puut
  - käsittelemätön puutavara (rakennuspuu)

## Maa-ainekset - kaatopaikalle

- multaiset juuret
- juurakot ja kannot
- multa ja muut ylijäämämaa-ainekset.
- pienet määrät betonia, tiiltä, laastia - murskaukseen

## Vieraslajien torjunta ja jätehuolto

Vieraslajit ovat ihmisen mukana Suomeen kulkeutuneita kasveja tai eläimiä, jotka syrjäyttävät alkuperäistä lajistoa. Näitä ovat luontoon levinneet puutarhakasvit kuten jättiputket, jättipalsami, lupiini ja kurtturehtiruusu tai eläimistä esimerkiksi espanjansirueta.

Vieraskasvilajit leviävät tehokkaasti siemenistä ja jotkin myös juurista.

Kansallisen vieraslajistrategian tavoitteena on ehkäistä vieraslajien aiheuttamia haittoja ja muun muassa hävittää jättiputket Suomesta.

Vieraskasvit, kuten jättiputket, jättipalsami ja lupiini kannattaa hävittää ennen niiden siementen kehittymistä. Jos kasvijätteen joukossa ei ole siemeniä, voit jättää sen maahan tai kompostoida kitkemisen jälkeen.

Vieraslajien tunnistamisesta ja torjunnasta löytyy tietoa esim. Vieraslajit-portaalista [www.vieraslajit.fi](http://www.vieraslajit.fi).

Pihtiputaan kunta ja Viitasaaren kaupunki kannustavat asukkaita järjestämään ja osallistumaan talkoisiin, joissa vieraslajeja kitketään ja kerätään. Yleisellä alueella olevasta vieraslajikasvustoista voit ilmoittaa oman kuntasi tekniseen toimistoon.

# Muovipakkaukset

Tuottajavastuulaki laajeni v. 2016 alussa myös kuluttajien käyttämiin muovipakkauksiin. Aiemmin muovijätettä on kerätty lähinnä yrityksistä.

Kotitalouksia varten keräyspisteitä tulee markkinavetoisesti vähintäänkin yli 10 000 asukkaan taajamiin. Euroopan Unionissa valmistellaan uusia kierrätystavoitteita, joten keräystavoitteet voivat tiukentua tulevaisuudessa.

Osa kunnista ja jäteyrityksistä on lähtenyt kokeilemaan muovipakkausten keräämistä entisen polttokelpoisen jätteen / energijakeen tilalla, nyt kun polttolaitosten kyky ottaa vastaan ja polttaa sekajätettä on parantunut.

Tavalliselle kansalaiselle muovinkierrätys on mahdollisuus, ei pakko. Muovin voi hävittää myös sekajätteenä, jolloin se siis poltetaan energiaksi, ei kierrätetä materiaalina.

Muovipakkauksia ovat tyhjät, elintarvikkeiden muoviset pakkaukset. Laita muut muovit kiinteistön omaan sekajäteastiaan.

## Mitä muovipakkauksiin saa laittaa?

- Jogurttipurkit, voirasiat sekä leikkele-, juusto- ja valmisruokapakkaukset
- Muovikassit, -pussit ja -kääreet
- Muovipullot, -kanisterit ja -purkit; mieluiten litistettynä, korkit ja kannet erikseen
- Solumuovipakkaukset (styrox)

Tyhjennä pakkaukset, tarvittaessa puhdista ja anna kuivahtaa.

Muovilaadut tunnistetaan kierrätysprosessissa optisella lukulaitteella. Eri muovit erotellaan toisistaan. Jos esimerkiksi vuoka ja kansikalvo ovat eri muoviva ja kiinni toisissaan, niin lukulaite tunnistaa vain toisen.

Samasta syystä erilaiset purkit kannattaa laittaa keräysastiaan erikseen, ei sisäkkäin. Muutkin irtoavat osat kuten pumppuosa pesuainepulloissa on hyvä pistää keräykseen erillään.

Kun osa pakkauksesta joutuu väärään ryhmään, se voi merkittävästi haitata kierrätystä

## Mitä muovipakkauksiin ei saa laittaa?

- PVC-pakkauksia, tunnistat sen merkinnästä 03.
- Vaarallisten aineiden jäämiä kuten maalia, kemikaaleja, öljyä tai lääkkeitä sisältävät purkit ja tölkit
- Vie lääkkeet apteekkiin ja muut vaaralliset jätteet omaan keräykseen.
- Muita muovituotteita kuin pakkauksia
- Yritysten muovipakkausjätettä.

Lainsäädäntöä, lajittelu- ja kierrätyspisteitä, ohjeita sekä ehjän tavaran kierrätysmahdollisuuksia jne. aiheeseen liittyvää löytyy myös erilaisilta verkkosivuilta, esimerkiksi;

<http://www.finlex.fi/>  
<http://www.motiva.fi/>  
<http://www.kierratys.info/>  
<http://www.martat.fi/>  
<http://www.kirpputorihaku.com/>  
<http://www.kirppikset.info/>